

ORGANIZACE A ZABEZPEČENÍ SPOJENÍ S OMEZENÝMI POČTY PROSTŘEDKŮ

Velitelé a příslušníci štábů musí být schopni velet podřízeným ve složitých podmínkách soudobého boje (operace), vyvolávaných celou řadou okolností. K nim může patřit i snížení možností a kapacity spojovací soustavy, způsobené vynuceným

omezením počtů spojovacích prostředků, které budou k dispozici při organizaci a zabezpečení spojení. Proto chci v článku stručně rozebrat problémy organizace spojení s omezenými počty spojovacích prostředků.

Obecné zvláštnosti organizace spojení

Požadavek na organizaci a zabezpečení spojení s omezenými počty spojovacích prostředků se může především vyskytovat při vedení obranné operace v počátečním období války (když dojde k nenadálému zahájení agrese) a rovněž v průběhu operace v důsledku velkých ztrát, které mohou být způsobeny použitím zbraní hromadného ničení, vysoce přesných zbraní a při vedení soustředěných úderů konvenčních zbraní.

Spojení při nenadálém rozpoutání války nepřítelům bude zabezpečováno zpravidla pouze současnými silami a prostředky, protože spojovací útvary a jednotky armády jsou naplněny na tabulky mírových počtů. V průběhu operace (boje) se počítá i se ztrátami spojovacích prostředků spojovacích jednotek a útvarů.

Podle zkušeností z Velké vlastenecké války a cvičení s vojsky ztráty spojovacích sil a prostředků způsobené vlivem konvenčních zbraní představují 2 až 3 % z celkových počtů za každý den.

V soudobých operacích, především za použití zbraní hromadného ničení a vysoce přesných zbraní, ztráty rychle rostou a na konci operace dosahují u uzlových spojovacích útvarů 50 až 60 % a u útvarů dálkových spojů 30 až 40 % v porovnání s počátečním stavem.

Nejsložitější podmínky pro organizaci a zabezpečení spojení nastanou při vedení druhých a dalších operací, kdy spojovací zálohy budou již vyčerpány a doplnění spojovacích útvarů lidmi a technikou nebude ještě dokončeno.

Nedostatečný počet spojovacích sil a prostředků může být proto příčinou zhoršení, narušení nebo i ztráty velení. Statistickým šetřením a ověřováním odolnosti systémů velení při řadě praktických zaměstnání je dokázáno, že klesne-li počet fungujících spojů na zachovalých informačních směrech pod 70 %, je velení ztíženo, klesne-li pod 50 %, může dojít ke ztrátě velení.

Proto k zabezpečení požadované kvality velení při organizaci spojení s omezenými prostředky je nutné uskutečňovat zejména tato opatření, jako:

- snížení počtu spojů na informačních směrech na přípustné minimum,
- snížení počtu spojovacích směrů ze spojovacích uzlů míst velení armády,
- zabezpečení spojení mobilní a hlavní částí spojovacího uzlu velitelského stanoviště a mobilní (hlavní) částí spojovacího uzlu záložního velitelského stanoviště armády nebo pouze mobilní a hlavní částí spojovacího uzlu velitelského stanoviště armády; při převzetí velení záložním ve-

litelským stanovištěm se jeho spojovací uzel zasiluje silami a prostředky hlavní (mobilní) části spojovacího uzlu velitelského stanoviště armády,

— vytvoření skupin vysílačů společných pro spojovací uzly VS a ZVS armády,

— využití části prostředků spojovacího uzlu předemstaveného místa velení k zesílení spojovacího uzlu VS (ZVS) armády,

— slučování spojovacích uzlů míst velení armády s opěrnými spojovacími uzly

a společné využívání spojovacích sil a prostředků z VS a ZVS armády,

— manévr silami a prostředky tvorby kanálů a koncovými zařízeními na různých informačních směrech.

Kromě těchto opatření je často nutné při omezeném počtu spojovacích prostředků uskutečnit podstatné změny v samotné organizaci spojení různými spojovacími prostředky.

Zvláštnosti v organizaci opěrné sítě a přípojných spojů, troposférických, radioreléových a linkových spojů

Vzhledem k možnosti nenadálého rozpuštění agrese nepřítelem a požadavku zabezpečení velení s omezeným počtem sil a prostředků má velký význam maximální využití stacionární opěrné spojovací sítě.

Stacionární opěrnou spojovací síť je proto nutné budovat tak, aby plně vyhovovala požadavkům velení v operacích počátečního období války, bez dodatečného rozvíjení tabulkových polních spojovacích prostředků k jejímu zesílení. Tabulkové polní spojovací prostředky by se měly rozvíjet pouze k zabezpečení troposférických spojů a radioreléových a linkových přípojných spojů plánovaných na jednotlivých směrech a též záložních přípojných spojů pro případ vyřazení stálých přípojných spojů.

Při omezeném počtu spojovacích sil a prostředků se v průběhu obranné operace může snížit počet spojovacích os a roků polní opěrné spojovací sítě nebo i jejich celková kapacita. Při značných ztrátách se opěrná síť pro nedostatek sil a prostředků nebude vůbec vytvářet.

V tomto případě pak zbylé radioreléové a linkové prostředky budou využity k organizaci přímých spojů mezi místy velení armády a podřízených svazků na směru hlavního úsilí armády. Na nejdůležitějších směrech se mohou zřizovat pomocné spojovací uzly a spoje, které nám umožní připojení dalších prvků operační sestavy armády, jež se nacházejí v jejich blízkosti (např. zálohy druhů vojsk apod.).

Konkrétní situace si vynutí i změny v organizaci přípojných spojů z míst velení armády a podřízených k opěrné spojovací síti. Sníží se zpravidla jejich počet i kapacita. Při přemístění spojovacího uzlu VS (ZVS) armády část prostředků určených pro připojení je nutné včas svinout a předemstavit s rekognoskační skupinou nebo mobilní částí spojovacího uzlu. Ostatní prostředky později, s hlavní částí uzlu.

Připojení spojovacích uzlů týlového velitelského stanoviště, předemstaveného a vzdušného místa velení armády, míst velení podřízených svazků a útvarů k opěrným nebo pomocným spojovacím uzlům uskutečňujeme podle konkrétního stavu sil a prostředků pouze radioreléovými nebo linkovými prostředky.

Při organizaci spojení s omezeními počty roste význam přímých spojů mezi místy velení armády a podřízených svazků a útvarů.

Přímé spoje budou často hlavními a jedinými k zabezpečení velení v armádě.

Troposférické stanice, v závislosti na jejich počtu, se použijí především k organizaci nejdůležitějších směrů (armádní raketa brigáda, divize na směru hlavního úsilí armády). Při větších ztrátách troposférických stanic v průběhu operace je možné jednou soupravou troposférické stanice postupně pracovat na dvou až třech spojovacích směrech.

Nelze-li budovat polní opěrnou spojovací síť, radioreléové stanice použijeme k organizaci přímých spojů z VS (ZVS) armády k místům velení podřízených svazků a útvarů, které jsou vybaveny radioreléovými stanicemi. Přitom reléové stanice bude nutné zřizovat pouze na nejdůležitějších směrech. Z toho vyplývá, že stav spojovacích sil a prostředků armády ovlivní jak strukturu polní opěrné spojovací sítě, tak i přípojných a přímých spojů.

Při podstatném snížení počtu spojovacích sil a prostředků může být upuštěno od budování polní opěrné spojovací sítě a přechází se ke způsobu zabezpečení spojení po směrech.

Zvláštnosti v organizaci rádiového spojení

I při omezeném počtu rádiových prostředků je nutné rádiové spojení organizovat ze všech míst velení armády s místy

velení nadřízeného štábu a součinnostních svazů (svazků), s místy velení všech podřízených a přidělených svazků a útvarů, nezávisle na spojení zabezpečovaném jinými spojovacími prostředky.

Přitom omezené počty rádiových prostředků si vynutí snížení množství prostředků vyčleňovaných pro spojení s nadřízeným štábem (s jeho souhlasem), snížení počtu rádiových směrů a sítí a slučování účastníků z několika sítí do jedné a další opatření.

V organizaci rádiového spojení můžeme uskutečnit tato omezení:

- se souhlasem náčelníka spojovacího vojska frontu, až do vydání nových pokynů, nevyčleňujeme rádiové prostředky do rádiových směrů generálního štábu, hlavního velitele na válčišti a velitele frontu (zůstávají obsazeny pouze příslušné rádiové sítě),

- nevytváříme rádiové směry velitele armády,

- organizujeme pouze jednu rádiovou síť štábu armády,

- omezíme počet rádiových sítí náčelníků druhů vojsk a speciálních druhů vojsk (např. vytvoříme pouze rádiové sítě KV nebo VKV, dále můžeme sloučit rádiové sítě ženijního a chemického zabezpečení do jedné sítě — rádiové sítě bojového zabezpečení apod.),

- použijeme častěji přechod k centralizovanému využívání rádiových vysílačů.

Se snížením počtu rádiových sítí a směrů se však současně snižuje kapacita rádiových spojů, odolnost a ochrana rádiového spojení před rádiovým průzkumem a rušením nepřítelů. Proto zvláštní pozornost je nutné věnovat včasnému předávání nej důležitějších a pilných informací, snížení množství zpráv určených k odesílání na rádiových spojích, širokému využívání formalizované dokumentace, výběru optimálních kmitočtů a dodržování stanovených provozních režimů rádiových prostředků.

Důležité místo při organizaci a zabezpečení spojení s omezenými počty technických prostředků zaujímá spojení zabezpečené **pohyblivými spojovacími prostředky**. I když i u těchto prostředků bude nutné počítat se ztrátami v rámci tabulkových spojovacích jednotek, lze tyto ztráty rychleji uhradit i z ostatních jednotek. Po poměrně velmi krátkém zaškolení mohou být použity k doručování především služebních zásilek.

Při snížení počtu pohyblivých spojovacích prostředků může dojít k omezení způsobu organizace polního poštovního spojení po směrech a více budeme využívat spojení okružním způsobem. Dosáhne tak sice snížení počtu potřeby jednotlivých pohyblivých spojovacích prostředků, ale prodloužíme časy doručování korespondence.

□

K požadavku zabezpečení spojení s omezenými počty spojovacích prostředků (především technických) může, podle mého názoru, v soudobých podmínkách docházet velmi často. Podobná situace by ale neměla překvapit uživatele spojení a ani jeho organizátory. Neměla by zásadním způsobem ovlivnit spolehlivost a nepřetržitost velení. Proto je nutné se na podobnou situaci cílevědomě a systematicky připravovat již nyní.

Velitelé by měli upustit od dosud vžitě praxe, že na cvičení a podobná zaměstnání se často přivleče technika nad tabulkové počty. Přitom se ani nepočítá s předpokládanými ztrátami u spojovacích útvarů a jednotek v průběhu bojové činnosti, protože velitelé a štáby takovou situaci, uznávanou jako samozřejmou u jiných druhů vojsk, prostě nepřipouštějí. Záměrné snížení kapacity na jednotlivých směrech, u jednotlivých druhů spojení, popřípadě u celé spojovací soustavy by se negativně odrazilo v hodnocení práce spojovacích funkcíonářů, spojovacích útvarů a jednotek.

Ze zkušeností ale víme, že ke snížení kapacity spojů, spolehlivosti spojení a tím i zhoršení podmínek pro velení dochází, aniž by taková situace byla záměrně připravována a vytvářena. Příčiny mohou být různé — poruchovost techniky, nedostatky v připravenosti a práci obsluh, nedostatky v naplňování spojení a jeho řízení, zhoršení vnějších vlivů (terén, počasí apod.). Aniž je úmyslem tyto nedostatky v práci spojovacích funkcíonářů a spojovacího vojska omlouvat, může být vzniklá situace využita k procvičení velení ve zhoršených podmínkách.

Čím lépe a systematictější budeme takové situace řešit, tím méně nás překvapí i při samotném průběhu bojové činnosti.